

Sundbyberg 2015-09-30

Dnr.nr: S2009/1816/FST

Vår referens: Mia Ahlgren

Socialdepartementet

s.registrator@regeringskansliet.se s.fst@regeringskansliet.se

Remissvar: Översyn av lagen om bostadspassningsbidrag mm Boverkets rapport 2014:38

Handikappförbunden

Handikappförbunden är en samarbetsorganisation för 39 funktionshinderförbund som tillsammans representerar cirka 400 000 människor. Vårt mål är ett samhälle för alla. Vårt intressepolitiska arbete grundar sig på mänskliga rättigheter.

Sammanfattning

Handikappförbunden anser att utgångspunkten ska vara att stärka rätten att välja var man vill bo och kunna bo kvar hemma och leva självständigt. Detta saknas i delar av förslagen.

Rätten för fastighetsägare att säga nej till en bostadsanpassning bör utredas med utgångspunkt från det danska förslag som nämns i rapporten, samt med hänsyn till kritik från FN när det gäller konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Detta påverkar även frågan om återställning.

Personer som bor i särskilda boendeformer ska även fortsatt kunna få stöd av bostadsanpassningsbidrag. En alternativ lösning med hjälpmedel måste kunna överklagas. Kommunen måste hjälpa individer som vill och behöver få stöd i att genomföra anpassningar.

Standarder för universellt utformade bostäder bör utvecklas utifrån kunskap om mindre behov av anpassningar.

Inledning

Trots en omfattande rapport, som redogör för ett komplext regelverk, saknas en analys utifrån FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning CRPD. Handikappförbunden vill att regeringen inrättar en rutin för konsekvensanalyser utifrån rättigheter och universell utformning i direktiv och uppdrag.

Förslagen berör våra medlemmar på olika sätt. Vi lämnar ett övergripande svar och hänvisar till fördjupade remissvar från våra medlemsförbund som kompletterar bilden.

FN:s kritik och rätten att leva självständigt

Människor med funktionsnedsättning måste ha rätt att välja bostad på lika villkor som andra medborgare. Om en fastighetsägare nekar anpassningsbidrag för en person med förvärvad funktionsnedsättning, hur ska rätten att leva självständigt enligt artikel 19 i konventionen säkerställas? Rapporten behöver kompletteras med analys av fastighetsägarens rättigheter i förhållande till konventionen, rekommendationer till Sverige, den allmänna kommentaren till artikel 9, samt det enskilda klagomålet mot Sverige. I rapporten nämns att en hyresvärd i Danmark inte kan motsätta sig en bostadsanpassning, det skulle Sverige behöva titta på för att åtgärda övervakningskommittén kritik som rör undantag i diskrimineringslagen.

Universellt utformade bostäder

Majoriteten av bostadsanpassningsbidrag går till "smärre åtgärder" (6.4) till exempel handtag, nivåskillnad, hygienutrymmen och belysning, åtgärder som torde gynna de flesta. Kunskapen om behoven skulle kunna användas för att säkerställa bättre generella krav på utformning av nya bostäder samt renovering av bostäder. Det behövs utveckling genom forskning, standarder, designtävlingar för att på sikt minska kostnader för mindre anpassningar som i sig kan leda till mer långsiktigt hållbara investeringar och innovation.

Det är av största vikt att satsningar som nu görs på bostadsbyggande och renovering av bostäder görs på ett långsiktigt sätt så att de kan användas av människor med olika behov.

Förutom de behov som nämns, finns andra behov hos människor med funktionsnedsättning som inte beviljas anpassningar. Det rör till exempel personer med kognitiva funktionsnedsättningar, psykisk ohälsa samt allergier och överkänslighet av olika slag.

Synpunkter på vissa förslag i utredningen

9.2 Bidragstagarkretsen

Handikappförbunden har medlemsförbund som representerar medlemmar som inte beviljas bidrag idag, till exempel personer med vissa kognitiva funktionsnedsättningar, allergier och överkänslighet.

9.3 Särskilda boendeformer ska inte längre anpassas med stöd av bostadsanpassningsbidrag

Handikappförbunden avstyrker förslaget. Bostadsanpassning för individuella behov måste kunna säkerställas. Generella krav på utformning av särskilda boendeformer är en separat fråga. Se även utvecklat remissvar från Autism- och Aspbergerförbundet.

9.4 Fastighetsägarens medgivande

Handikappförbunden anser att frågan om fastighetsägarens rätt att neka bostadsanpassning bör utredas närmare med utgångspunkt från konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning samt rekommendationer till Sverige om kritik för undantag i diskrimineringslagen. I rapporten nämns till exempel att det finns lösningar i Danmark.

9.5 Återställningsbidrag

Handikappförbunden ser generellt positivt på regelverk som är enklare att förstå, följa och som säkerställer att individen eller anhöriga inte kan drabbas av kostnader. Förslaget måste förtydligas och testas på målgruppen så att det går att förstå. Vi har haft svårt att bedöma vilka konsekvenser förslaget får. En lösning liknande den i Danmark som gör att fastighetsägaren inte kan neka en anpassning om kommunen står för återställning, borde göra det enklare.

9.6 Bostadsanpassningsbidrag för att anpassa och komplettera fasta funktioner

Handikappförbunden tillstyrker komplettering av fasta funktioner men hänvisning till att hjälpmedel behöver kopplas till rättigheter att överklaga beslut. Hjälpmedelsfrågan ska snart utredas igen.

9.7 Bostadsanpassningsbidrag till vissa brandskyddsåtgärder

Handikappförbunden tillstyrker utredningens förslag.

9.8 Bostadsanpassningsbidrag för att värna integriteten

Handikappförbunden tillstyrker utredningens förslag.

9.9 Bestämmelsen om väsentligen andra orsaker preciseras

Handikappförbunden anser att rätten att leva ett självständigt liv som också anges i §1 ska vara en utgångspunkt. Förslagen i §8 får utgöra hinder för att bo kvar i sitt hem. Bostadsanpassningsbidrag bör alltså lämnas även om de sökta åtgärderna redan behöver utföras på grund av byggnadstekniska brister, om den enskilde bor i hyresrätt eller, i vissa fall, bostadsrätt.

9.10 Bostadsanpassningsbidrag vid byte av bostad

Det finns avgörande i domstol där det framgår att en person med en diagnos men som inte utvecklat behov av anpassning vid byte av bostad har rätt till anpassning. Sverige har också fått kritik från FN när det gäller bygglov i eget hem. Det måste vara tydligt att behov av anpassning kan förändras över tid. En person med funktionsnedsättning kan även förvärva andra tillstånd som påverkar behov av anpassning.

9.11 Bostadsanpassningsbidrag för reparationer

Boverket anser att den tidigare skrivningen var för allmän. Återigen måste rätten till ett självständigt liv vara vägledande för beslut om reparation. Om detaljerna i paragrafen kan leda till en risk att en individs rättigheter inskränks måste formuleringen ses över.

Även om frågan ligger utanför denna lag vill vi lyfta att det finns behov av åtgärder för att tvinga fastighetsägare till att agera, om när det gäller brister i åtgärder av allmänna utrymmen som

fastighetsägaren har ansvar för. En icke fungerande hiss kan till exempel leda till att en person helt isoleras och inte kan ta sig ut.

9.12 Bostadsanpassningsbidrag genom ett särskilt åtagande från kommunen att låta utföra åtgärder

Handikappförbunden tillstyrker såvida det inte är frivilligt för kommuner, om en individ vill ha och behöver hjälp.

Med vänlig hälsning

Stig Nyman
Ordförande

Handikappförbunden